

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА
УЧАСНИКАМ АТО

Рівень освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма Соціальна робота

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання курсу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціально-психологічна допомога учасникам АТО
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс/семестр	4/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Практичні заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета курсу – розкрити форми соціально-психологічної допомоги учасникам АТО та членам їхніх сімей; ознайомити здобувачів освіти з технологіями надання соціально-психологічної допомоги учасникам АТО та членам їхніх сімей.

Завдання курсу:

- вивчення форм і методів допомоги учасникам АТО та членам їхніх сімей в соціально-психологічній парадигмі;
- аналіз сучасних наукових концепцій, понять, методів, технологій соціально-психологічної допомоги;
- сприяти оволодінню здобувачами освіти знаннями з основ соціально-психологічної допомоги учасникам АТО та членам їхніх сімей;
- ознайомити здобувачів освіти з видами, формами, методами, техніками надання соціально-психологічної допомоги учасникам АТО та членам їхніх сімей.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні компетентності

СК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК 5. Здатність до виявлення, соціального інспектування, і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

СК 9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

СК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Програмні результати навчання

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

РН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна

соціальна допомога.

PH 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

PH 23. Конструювати процес та результат соціально-педагогічної діяльності в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1. Загальні та теоретичні питання соціально-психологічної допомоги			
1.	Загальні питання соціально-психологічної допомоги.	Знати види, етапи, технології соціально-психологічної допомоги.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
2.	Теоретичні питання соціально-психологічної допомоги.	Знати сутність, види соціально-психологічної допомоги, її специфіку та принципи. Формувати вміння дотримуватися принципів соціально-психологічної допомоги у майбутній професійній діяльності.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
3.	Кризові стани і психологічна допомога при них.	Знати особливості кризових станів особистості. Розрізняти поняття «криза», «стрес», «психотравма», «посттравматичний стресовий розлад».	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічна допомога учасникам АТО			
4.	Аналіз основних проблем ветеранів АТО на сході України.	Вміти виявити та описати основні проблеми, що турбують ветеранів АТО після повернення із зони бойових дій.	
5.	Актуальні проблеми соціально-правового статусу	З'ясувати рівень обізнаності, досвід користування та задоволеність державними програмами та пільгами, що	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до

	осіб, постраждалих під час проведення АТО.	спрямовані на підтримку учасників АТО та їхніх сімей.	практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
6.	Проблеми захисту учасників АТО.	Аналіз сучасного стану вирішення проблем забезпечення соціального захисту учасників АТО, виявлення проблем, внесення пропозицій.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
7.	Психологічна і соціальна допомога учасникам АТО.	Вміти виявляти самооцінку стану здоров'я ветеранів АТО та фактори, що, на думку респондентів, на нього впливають	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
8.	Психосоціальна реабілітація комбатантів: міжнародна та вітчизняна практика.	Ознайомлення зі стратегіями психосоціальної реабілітації учасників бойових дій (комбатантів), та пошук шляхів змін, потрібних на рівні державної політики для впровадження сучасних підходів.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
9.	Виявлення потреб учасників АТО.	Анкетування демобілізованих військовослужбовців і виявлення потреб сім'ї.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
10.	Комплексна програма щодо соціального захисту та	Знати про додаткові соціальні пільги учасникам АТО, шляхи їхньої реабілітації та оздоровлення, надання	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до

	реабілітації учасників антитерористичної операції та їх сімей.	матеріальної підтримки. Аналіз регіональних програм.	практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
11.	Діяльність закладів реабілітації, оздоровлення та відпочинку учасників АТО.	Вміти проводити моніторинг соціального та психологічного самопочуття учасників АТО	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
12.	Соціальний супровід учасників АТО.	Вміти провести обстеження матеріально-побутових умов проживання сімей учасників АТО, про що скласти соціальні паспорти. За результатами таких обстежень вміти знайти шляхи вирішення їх проблемних питань.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
13.	Техніки відновлення для учасників АТО.	Знати техніки відновлення для учасників АТО та членів їхніх сімей, вміти застосовувати їх у практичній діяльності, у роботі з адаптації до мирного життя.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
14.	Методи соціально-психологічного впливу.	Загальна характеристика методів психотерапії та психокорекції. Методи психічної саморегуляції (нервово-м'язова релаксація, самонавіювання, аутотренінг, медитативні техніки, дихальні вправи). Методи психотерапевтичного впливу. Показання та протипоказання до окремих методів психологічної корекції та психотерапії.	
15.	Застосування арттерапевтичних	Знати основні арттерапевтичні техніки та вміти застосовувати їх	Опрацювання лекційного

методів у роботі з учасниками АТО.	у роботі з учасниками АТО та членами їхніх сімей.	матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
------------------------------------	---	--

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Практичне заняття	35
Контрольна робота	50
Самостійна робота	10
Індивідуальне заняття	5
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Вид контролю – екзамен.</p> <p>Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 50 балів за написання письмового екзамену; 25 балів за поточне оцінювання; 10 балів – за контрольну роботу; 10 балів – за самостійну роботу; 5 балів – за індивідуальне завдання.</p> <p>По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих у 5-бальній шкалі оцінок на практичних заняттях множиться на ваговий коефіцієнт 5, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 25 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	Повне та послідовне розкриття питань і завдань роботи.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів (25+10+10+5).
Умови допуску до підсумкового	Виконання 50 % завдань.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p>Література:</p> <p><i>Основна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кокун О. М., Агаєв Н. А., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Остапчук В. В. Психологічна робота з військовослужбовцями – учасниками АТО на етапі відновлення : методичний посібник. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с. 2. Кризова психологія: навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності «психологія» / укл. Кривоконь Н. І. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 17 с. 3. Мороз Р. А. Психологія травмуючих ситуацій та надання психологічної допомоги : методичні рекомендації. Миколаїв : Іліон, 2016. 224 с. 4. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію. Львів : Вид-во Українського католицького університету «Свічадо», 2014. 120 с. 5. Оніщенко Н. В. Екстрена психологічна допомога постраждалим в умовах надзвичайної ситуації: теоретичні та прикладні аспекти : монографія. Харків : «Право», 2014. 584 с. 6. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика : монографія / за ред. С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Зливкова. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 540 с. 7. Психологічна допомога учасникам АТО та їх сім'ям : кол. моногр. / М. Мушкевич та ін. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 356 с. 8. Титаренко Т. Життєві кризи: технології консультивання. Київ : Главник, 2007. 144 с. <p style="text-align: center;"><i>Додаткова</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні проблеми соціально-правового статусу осіб, постраждалих під час проведення АТО : зб. матеріалів всеукр.наук.-практ. конф. (19 квітня 2017 р.) [упор. Журавель Я. В., Хопун О. С.; заг. ред. Семигіної Т. В.]. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2017. 96 с. 2. Ми пережили: Техніки відновлення для сімей, військових, цивільних та дітей [наук. ред. Г. Циганенко]. Київ : Психол. Кризова служба, 2015. 200 с. 3. Соціально-психологічна та медична реабілітація учасників АТО. А. Потіха, наук. співроб. CIA3 НБУВ. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=85 	

[8:reabilitatsiya-uchasnikiv-ato&catid=8&Itemid=350](http://niss.gov.ua/content/articles/files/AZ-Prava-ta-svobodi-ATO-ea8ca.pdf)

4. Стан забезпечення прав і свобод людини у зоні проведення АТО на підконтрольних територіях Донецької та Луганської областей України. Аналітична записка. URL: [http://niss.gov.ua/content/articles/files/AZ-Prava-ta-svobodi-ATO-ea8ca.pdf/](http://niss.gov.ua/content/articles/files/AZ-Prava-ta-svobodi-ATO-ea8ca.pdf)
5. Харченко О. І., Мраморнова О. М. Проблеми ветеранів антитерористичної операції на сході України. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи».* Вип. 37. 2016. С. 115–124.

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Сабат Наталія Іванівна Викладачі ЗВО України, запрошені за попереднім погодженням
Контактна інформація викладача	+380986702613 nataliia.sabat@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом

	<p>ректора № 799 від 26.11.2019 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	<p>Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Невідповідна поведінка під час занять	<p>Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf</p>
Додаткові бали	<p>Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf <i>Рекомендовані платформи:</i> українська освітня платформа Prometheus; безкоштовна освітня платформа Khan Academy; українська студія онлайн-освіти EdEra; онлайн-платформа Coursera.</p>